

spotkania była aktywna obecność znakomitych fachowców w dziedzinie duszpasterstwa rodzin. Warto wymienić ks. prof. dra hab. Mieczysława Ozorowskiego (Dziekana Wydziału Studiów nad Rodziną UKSW), ks. dra Franciszka Jabłońskiego (Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin Archidiecezji Gnieźnieńskiej), ks. Andrzeja Rabija MSF (Oficjała ds. Duszpasterstwa Rodzin Polskiej Prowincji Zgromadzenia Misjonarzy Świętej Rodziny).

ANDRZEJ PRYBA

SPÓR O OSOBĘ LUDZKĄ WE WSPÓŁCZESNEJ FILOZOFII.
SPRAWOZDANIE Z I MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI Z CYKLU:
„W KRĘGU PYTAŃ O CZŁOWIEKA”

Trud zorganizowania dwudniowej konferencji podjęły władze Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej w Krakowie, a przede wszystkim Wydział Filozoficzny (dziekan ks. dr hab. prof. ign. J. Bremer), Instytut Filozofii (dyrektor ks. dr D. Dańkowski) oraz bezpośredni inicjator i organizator kierownik Katedry Filozofii Człowieka na wspomnianym wydziale p. dr hab. Piotr Stanisław Mazur. Dwa dni (tj. 12 i 13 kwietnia 2011) były poświęcone problematyce przede wszystkim filozofii człowieka/antropologii filozoficznej.

Konferencję rozpoczął słowem wstępnym dyrektor IF dr Dariusz Dańkowski SJ. Przywitał uczestników i przedstawił prowadzących: dr Jarosława Paszyńskiego SJ, dr Piotra Duchlińskiego i dr Stanisław Łucarza SJ, a następnie poprosił o przewodniczenie pierwszego z nich.

Ten przedstawił krótką sylwetkę naukową pierwszego prelegenta – co czyniono przed wystąpieniem każdego z nich – gościa z Niemiec, prof. Bertholda Walda, który wygłosił wykład: *Being Human is Being a Person. Christian Background and Philosophical Foundation* (wykład tłumaczono na język polski, dyskusja po wykładzie odbyła się w języku niemieckim).

Profesor Wald stwierdził m.in., że ważną jest teza Tomasza z Akwinu, że osoba ludzka, szczególnie biorąc pod uwagę jej naturę, jest rzeczywistością złożona. Ontologiczną trwałą podstawę jej godności stanowi właśnie natura, dlatego byt ludzki należy ujmować w tym aspekcie. Prelegent zaznaczył, że osoba to głównie rozumność, ale też i świadomość. Na tę ostatnią duży wpływ ma czynnik socjologiczny, kulturowy, a nawet religijny.

Drugim prelegentem był ks. bp. prof. Ignacy Dec, który rozpoczął swój wykład *Typologia personalizmów* od stwierdzenia, że personalizm to szeroki prąd społeczno-kulturalny, który jako kierunek występuje nie tylko w filozofii, ale także np. w psychologii, pedagogice, socjologii, w naukach społecznych i politycznych, a więc humanistycznych. Biskup Dec zaakcentował, że personalizm należy odczytywać głównie poprzez duchowy wymiar człowieka oraz jego duchową kulturę.

Profesor dr hab. Krystyna Duraj-Nowakowa w swoim wykładzie: *Personalizm w pedagogice* stwierdziła, że pedagogika współczesna nie może funkcjonować właściwie bez uwzględnienia personalizmu, czyli indywidualnego podejścia do osoby w dziedzinie wychowania i nauczania. Transwersalna pedagogika ujmuje osobę całościowo (personalistycznie i humanistycznie) poprzez patrzenie interdyscyplinarne na byt ludzki.

Natomiast ostatni wykład tej części, wygłosił dr hab. Krzysztof Pawłowski, nosił tytuł: *Prawda jako Osoba. Wyzwania w kontekście filozofii indyjskiej*. Prelegent stwierdził, że prawda o osobie jest prosta, jest w osobie, jest miłością, sensem życia, bogactwem duchowym, wewnętrznym. Prelegent swoje tezy odnosił do myśli indyjskich filozofów oraz mentalności Dalekiego Wschodu. Po wystąpieniu dr hab. K. Pawłowskiego nastąpiła przerwa, po której odbyła się dyskusja panelowa.

Dyskusję poprowadził dr Jarosław Paszyński SJ, który zaproponował, aby każdy z trzech panelistów w ciągu dziesięciu minut podjął temat: *Wpływ rozumienia osoby na koncepcję kultury*, a następnie paneliści wzajemnie zadawali sobie pytania i podjęli się ewentualnego doprecyzowania wystąpień w toku dyskusji, w którą mogli się również włączyć pozostali uczestnicy konferencji. Prowadzący przedstawił dwóch gości z zagranicy. Byli to ks. dr Jurij Załoska (Białoruś) oraz dr Peter Fotta OP (Słowacja), trzecią uczestniczką panelu była nasza rodaczka dr Monika Kowalczyk.

Dyskusja panelistów toczyła się wokół wygłoszonych komunikatów wprowadzających do samej debaty. Z racji jednak, iż sprawozdanie rzuci się swoimi prawami, wobec tego zbyt zapuszczanie się w szczegóły mogłoby znużyć czytelnika, pomijamy problemy poruszane w dyskusji, a było ich bardzo dużo, tym bardziej, że organizatorzy obiecali wydanie materiałów pokonferencyjnych. Wymienię zatem tylko nazwiska dyskutantów. Byli to m.in.: P. Mazur, A. Góralczyk, R. Darowski, J. Sadowski.

Po zakończonej debacie panelowej wykład pt.: *Problematyka osoby w filozofii M. Bierdiajewa* wygłosił mgr Krzysztof Duda. Przybliżył w nim koncepcję osoby w ujęciu współczesnego filozofa rosyjskiego, który swoje rozważania nad bytem ludzkim oparł o aksjologię M. Schelera. Rosyjski myśliciel M. Bierdiajew koncentruje się – zdaniem prelegenta – na „sile renesansu”, na humanistycznej i mistycznej refleksji nad człowiekiem, jego kondycji duchowej.

Ostatni wykład zamykający pierwszy dzień konferencji: *Wieloaspektowość podejścia badawczego do problematyki osoby* wygłosił dr Piotr Duchliński. Prelegent zaznaczył, że fakt wieloaspektowego ujmowania osoby ludzkiej jest warunkowany tym, iż byt ludzki ma wymiar wielowarstwowy, wielostrukturowy. Prelegent m.in. stwierdził, że antropologia maksymalistyczna (tomistyczna) szuka nieustannie logiki ostatecznych uzasadnień, przy czym we wspomnianych poszukiwaniach ważny jest tzw. „neutralny punkt wyjścia”.

Obrady pierwszego dnia konferencji: *Spór o osobę ludzką we współczesnej filozofii* zakończył podsumowaniem dr hab. Piotr Mazur.

W drugim dniu konferencji (tj. 13.04.2011) pierwszy wykład nosił tytuł: *Metafizyka osoby: Tomasz, Krąpiec, Wojtyła*. Prelegentem był znany profesor z KUL Andrzej Maryniarczyk SDB. Jego referat wzbudził wyjątkowe zainteresowanie, czego wyrazem

były żywiołowe oklaski. Mówca przekroczył znacznie czas przeznaczony na odczyt, dlatego pominięto wyjątkowo dyskusję po zakończeniu jego prelekcji.

Ze względu na obszerność wykładu przytoczymy tylko niektóre zagadnienia i to w formie hasłowej. Ksiądz prof. zaznaczył, że w refleksji nad bytem ludzkim dobrym punktem wyjścia jest definicja osoby sformułowana przez Boecjusza. Jest ona autonomiczna, uniwersalna, otwarta, ma swoją sprawdzoną metodę wyjaśniania, zarazem jest definicją metafizyczną, opartą m.in. na zasadzie niesprzeczności. Następnie prelegent przybliżył paradygmaty: 1) chrystologiczno-tomistyczny, 2) angelologiczny, 3) aksjologiczno-etyczny, 4) metafizyczny. Profesor Maryniarczyk m.in. nakreślił trzy koncepcje osoby: (i) Tomasza, (ii) Krapca, (iii) Wojtyły.

Drugi wykład autorstwa ks. prof. Józefa Bremera: *Współczesne naturalistyczne koncepcje osoby*, zasadniczo odbiegał od pozostałych, ponieważ autor przybliżył koncepcje osoby obecną w tzw. „naukowym obrazie świata”. Składają się na niego ujęcia osoby z pozycji neurologii oraz psychologii, medycyny, lecz też cybernetyki nauki o sztucznej inteligencji.

Trzeci wykład konferencji w drugim dniu pt.: *Spór o substancjalną koncepcję osoby* wygłosił dr hab. Piotr Mazur, swój wykład mocno zakotwiczył w kontekście historycznym. Przegląd stanowisk filozoficznych na przestrzeni dziejów sporu o substancjalną koncepcję osoby, a szczególnie w kontekście sporu wokół duszy ludzkiej.

Kolektywizm, indywidualizm a osobowa wizja człowieka to pierwszy z czterech wykładów ostatniej sesji konferencji, wygłosił go dr Paweł Skrzydlewski. Treść prelekcji można podsumować jako przedstawienie kolektywizmu głównie typu marksistowskiego oraz indywidualizmu typu nacjonalistycznego (w skrajnych przypadkach np. nazizm, egalitaryzm). Jako pewne antidotum na te dwa skrajne stanowiska mówca postulował podejście personalistyczne np. solidaryzm społeczny wraz z demokracją personalistyczną.

Profesor Tadeusz Biesaga SDB przygotował i wygłosił odczyt pt.: *Osoba a normy etyczne*. Podkreślił ważność pojęcia godności ludzkiej jako wartości uniwersalnej dla norm moralnych. Następnie dokonał wyszczególnienia czterech podstawowych źródeł pojęcia godności osoby ludzkiej: (a) Pierwszym źródłem ludzkiej godności jest natura bytu ludzkiego, (b) drugim źródłem godności jest podmiotowa świadomość i aktualizacja dynamizmów osoby, (c) trzecim wymiarem – źródłem – jest godność nabyta, albo moralna, (d) czwarty wymiar to godność otrzymana jako dar ze strony społeczności, czy też Boga.

Przedostatni wykład dwudniowej konferencji był autorstwa dr Jarosława Paszyńskiego SJ, zatytułowany *Osobowy charakter religii*. Prelegent zaznaczył, że religia jest relacją człowieka do *sacrum*, do Boga. Sama filozofia klasyczna wskazuje na pochodność bytową osoby ludzkiej od bytu koniecznego (Boga).

Ksiądz prof. Roman Darowski SJ wygłosił ostatni wykład *Osoba i Absolut*. Zaczął od stwierdzenia: „być człowiekiem, to być osobą” oraz od pytania: „jaka to jest osoba?”. Stwierdził również: „dzięki Absolutowi możemy odpowiedzieć jaki to jest człowiek, [...] czy człowiek jest absolutem, a jeżeli tak to na jakim jest poziomie?”. Następnie

prelegent zauważył, że człowiekowi jest przypisana nieograniczoność prowadząca niemalże do nieskończoności w poznaniu i pragnieniu chcenia np. dobra.

Doktor hab. Piotr Mazur w *Słowie końcowym* zawarł podziękowanie za pomoc w organizacji dwudniowej międzynarodowej konferencji ks. prof. Józefowi Bremerowi SJ, władzom uczelni oraz wszystkim głoszącym wykłady oraz panelistą, podejmującym dyskusje, jak również pozostałym uczestnikom. Poprosił o podsumowanie i oficjalne zakończenie konferencji gospodarza miejsca.

Ksiądz Dziekan WF WSF-P Ignatianum stwierdził między innymi: „dużo powiedziano, jasno i czytelnie, ale jeszcze okazuje się jak wiele zostało do powiedzenia o bycie ludzkim”. Następnie skierował podziękowania w stronę bezpośredniego organizatora p. dr hab. Piotra Mazura oraz zapewnił o swoim wsparciu w kwestii przyszłorocznej konferencji z cyklu *W kręgu pytań o człowieka*.

WIESŁAW SZUTA

Wyższa Szkoła Medyczna w Sosnowcu

Wyższa Szkoła Zarządzania w Częstochowie

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA DYDAKTYCZNO-NAUKOWA:
„WSPÓŁCZESNA PEDAGOGIKA PERSONALISTYCZNA I EDUKACJA ZDROWOTNA
W KONTEKŚCIE ŻYCIA I NAUCZANIA OJCA ŚW. JANA PAWŁA II”
UKW Bydgoszcz, 6-7 maja 2011

Z inicjatywy Studenckiego Koła Naukowego Animatorów Aktywności Fizycznej, Edukacji Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, we współpracy z Katedrą Personalizmu Chrześcijańskiego KUL oraz Europejskim Centrum Młodzieży w Paliano, odbyła się w Bydgoszczy w dniach 6-7 maja br. Międzynarodowa Konferencja Dydaktyczno-Naukowa poświęcona problematyce współczesnej pedagogiki personalistycznej oraz edukacji zdrowotnej w kontekście życia i nauczania papieża Jana Pawła II. Patronat honorowy nad konferencją objęli: J.E. Kardynał Angelo Comastri – wikariusz generalny Ojca św. na Watykan, Prezydent Miasta Bydgoszczy – Rafał Bruski, J.M. Rektor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – prof. dr hab. inż. Józef Kubik oraz Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Piotr Całbecki.

Osoba papieża Jana Pawła II, jego życie oraz działalność naukowo-wychowawcza, stały się inspiracją dla organizatorów bydgoskiej konferencji, aby poddać głębszej refleksji zagadnienie współczesnej pedagogiki i pedagogii oraz edukacji zdrowotnej w świetle szeroko rozumianej myśli personalistycznej, której wybitnym reprezentantem był Karol Wojtyła.

Celem konferencji było przede wszystkim rozpropagowanie personalistycznego sposobu postrzegania człowieka i myślenia o nim, promocja kultury personalistycznej w środowisku akademickim i pozauczelnianym. Chodziło również o ukazanie zwią-